

УХВАЛА

18 лютого 2025 р.

Справа № 520/21853/24

Другий апеляційний адміністративний суд у складі колегії:

Головуючого судді Подобайло З.Г.,

Суддів: Чалого І.С., Ральченка І.М.,

розглянувши можливість відкриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою Фонду державного майна України на рішення Харківського окружного адміністративного суду від 16.12.2024 по справі № 520/21853/24

за позовом Державного підприємства «Український науково-технічний центр металургійної промисловості «ЕНЕРГОСТАЛЬ»

до Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Харківській області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції

про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити дії

ВСТАНОВИВ:

Рішенням Харківського окружного адміністративного суду від 16.12.2024 частково задоволено позовну заяву Державного підприємства «Український науково-технічний центр металургійної промисловості «ЕНЕРГОСТАЛЬ» до Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Харківській області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити дії.

На зазначене рішення суду Фондом державного майна України подано апеляційну скаргу, в якій заявлено клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження.

Ухвалою Другого апеляційного адміністративного суду від 10.02.2025 року витребувано з Харківського окружного адміністративного суду справу № 520/21853/24.

Справа № 520/21853/24 надійшла до Другого апеляційного адміністративного суду 13.02.2025 року.

В обґрунтування заявленого клопотання про поновлення строку заявник посиляється на вимоги ст. 295 КАС України та вказує, що Фонд, як орган управління ДП "УкрНТЦ "Енергосталь" не було залучено до розгляду справи, Фонд дізнався про оскаржуване рішення лише 08.01.2025 шляхом моніторингу ЄДРСР. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.07.2022 №683-р "Деякі питання управління об'єктами державної власності" передано єдині майнові комплекси державних підприємств, установ та організацій за переліком згідно з додатком 1 із сфери управління уповноважених органів управління до сфери управління Фонду державного майна з метою їх подальшої приватизації. Зокрема, згідно з Додатком 1 до розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.07.2022 №683-р, єдиний майновий комплекс ДП "УкрНТЦ "Енергосталь" передано зі сфери управління Мінекономіки до Фонду державного майна України. Посилаючись на обставини та обґрунтування викладені в клопотанні, апелянт просить поновити строк на апеляційне оскарження.

Перевіривши доводи клопотання та матеріали справи, колегія суддів вважає, що клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження підлягає задоволенню з таких підстав.

Пункт 8 частини другої статті 129 Конституції України серед основних засад судочинства закріплює забезпечення права на апеляційний перегляд справи. Цим конституційним положенням кореспондують норми статті 14 Закону України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» і статті 13 КАС України.

Можливість забезпечення права на апеляційний перегляд справи є також однією із основних засад (принципів) адміністративного судочинства (частина третя статті 2 КАС України).

Загальним правилом, визначеним у частині першій статті 13 КАС України передбачено, що учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках - на касаційне оскарження судового рішення.

Право на апеляційне оскарження закріплено також у статті 293 КАС України і реалізується у спосіб подання в установленому порядку апеляційної скарги, форма та зміст якої також визначається процесуальним законом.

Відповідно до частини першої статті 293 КАС України учасники справи, особи, які не брали участі у

*4851*2723816*1*2*

справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції.

З аналізу вказаної норми вбачається, що право на апеляційне оскарження судового рішення мають не тільки учасники справи, а й особи, які не брали участі у розгляді справи, за умови, коли суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки.

Законодавцем визначено дві групи осіб, яким гарантовано право на апеляційне оскарження судового рішення, а саме, учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, але судові рішення стосується їхніх прав, інтересів та (або) обов'язків.

Для реалізації права на апеляційне оскарження судового рішення учаснику справи достатньо довести його процесуальний статус у справі, тоді як особа, яка не була залучена до участі у справі, при поданні апеляційної скарги повинна довести належними і достатніми доказами, що оскаржуване судове рішення стосується її прав, інтересів та (або) обов'язків, і такий зв'язок має бути очевидним та безумовним.

З матеріалів справи вбачається, що Державне підприємство «Український науково-технічний центр металургійної промисловості «ЕНЕРГОСТАЛЬ» (далі по тексту – позивач) звернулося до Харківського окружного адміністративного суду з позовною заявою до Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Харківській області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (далі по тексту – відповідач), в якій просить:

- визнати протиправною бездіяльність відповідача, яка полягає у невжитті заходів примусового виконання рішення суду у рамках зведеного виконавчого провадження №62737925, які передбачені частиною другою статтей 48, 52 Закону України «Про виконавче провадження», шляхом звернення стягнення на нерухоме майно ДП «УкрНТЦ «Енергосталь»;

- зобов'язати відповідача, виконати вимоги частини другої статтей 48, 52 Закону України «Про виконавче провадження» у рамках зведеного виконавчого провадження №62737925 шляхом звернення стягнення на нерухоме майно ДП «УкрНТЦ «Енергосталь» нежитлові будівлі літ. А-5 площею 7566,3 кв.м, літ. Р-6 площею 674,4 кв.м, літ. С-2 площею 968,0 кв.м, літ. У-3 площею 5774,9 кв.м, літ. Х-1 площею 18,2 кв.м, літ. Ц-1 площею 163,3 кв.м, літ. Ч-1 площею 81,8 кв.м, літ. Фп площею 130,3 кв.м., які розташовані на вулиці Дарвіна, будинок 20, місті Харкові.

Рішенням Харківського окружного адміністративного суду від 16.12.2024 позовну заяву Державного підприємства Український науково-технічний центр металургійної промисловості «ЕНЕРГОСТАЛЬ» (проспект Науки, будинок 9, місто Харків, 61166, код ЄДРПОУ: 31632138) до Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Харківській області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (вулиця Студентська, будинок 5/4, місто Харків, 61024, ЄДРПОУ 43316700) про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити дії - задоволено частково. Зобов'язано Відділ примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Харківській області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції виконати вимоги частини другої статті 48, статті 52 Закону України «Про виконавче провадження» в рамках зведеного виконавчого провадження №62737925 шляхом звернення стягнення на нерухоме майно ДП «УкрНТЦ «Енергосталь» – нежитлові будівлі літ. А-5 площею 7566.3 кв.м, літ. Р-6 площею 6741.4 кв.м, літ. С-2 площею 968.0 кв.м, літ. У-3 площею 5774.9 кв.м, літ. Х-1 площею 18.2 кв.м, літ. Ц-1 площею 163.3 кв.м, літ. Ч-1 площею 81.8 кв.м, літ. Фп площею 130.3 кв.м., які розташовані у м. Харкові, вулиця Дарвіна, будинок 20. У задоволенні решти позовних вимог - відмовлено.

Фонд державного майна України, обґрунтовуючи, що оскаржуване судове рішення стосується його прав, інтересів та (або) обов'язків, і такий зв'язок є очевидним та безумовним, посилається в апеляційній скарзі на те, що Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.07.2022 № 683-р «Деякі питання управління об'єктами державної власності» Передано єдині майнові комплекси державних підприємств, установ та організацій за переліком згідно з додатком 1 із сфери управління уповноважених, органів „управління, до сфери управління Фонду державного майна з метою їх подальшої приватизації. Зокрема, згідно з Додатком 1 до розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.07.2022 № 683-р, єдиний майновий комплекс ДП «УкрНТЦ «Енергосталь» передано зі сфери управління Мінекономіки до Фонду державного майна України. Відповідно до частини 1 статті 4 Закону України «Про Фонд державного майна України» До основних завдань Фонду державного майна України належать, зокрема, реалізація державної політики у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності; захист майнових прав державних підприємств, а також державних пакетів акцій (часток), що належать до сфери управління Фонду державного майна України на території України. З урахуванням викладеного, враховуючи, що Фонд державного майна України як орган управління ДП «УкрНТЦ «Енергосталь» не було залучено до розгляду справи № 520/21853/24, Фонд має право на апеляційне оскарження рішення Харківського окружного адміністративного суду від 16.12.2024.

З матеріалів справи вбачається, що Фонд державного майна України не залучений судом першої

інстанції до участі у розгляді даної справи.

Відповідно до ч. 1 ст. 295 КАС України, апеляційна скарга на рішення суду подається протягом тридцяти днів, а на ухвалу суду - протягом п'ятнадцяти днів з дня його (її) проголошення.

Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частину рішення (ухвали) суду, або розгляду справи в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 295 Кодексу адміністративного судочинства України, учасник справи, якому повне рішення або ухвала суду не були вручені у день його (її) проголошення або складення, має право на поновлення пропущеного строку на апеляційне оскарження на рішення суду - якщо апеляційна скарга подана протягом тридцяти днів з дня вручення йому повного рішення суду.

Згідно з ч. 3 ст. 295 КАС України строк на апеляційне оскарження також може бути поновлений в разі його пропуску з інших поважних причин, крім випадків, визначених частиною другою статті 299 цього Кодексу.

Відповідно до частини третьої статті 298 КАС України апеляційна скарга залишається без руху також у випадку, якщо вона подана після закінчення строків, установлених статтею 295 цього Кодексу, і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку, або якщо підстави, вказані нею у заяві, визнані неповажними. При цьому протягом десяти днів з дня вручення ухвали особа має право звернутися до суду апеляційної інстанції з заявою про поновлення строку або вказати інші підстави для поновлення строку.

За правилом пункту 4 частини першої статті 299 КАС України суд апеляційної інстанції відмовляє у відкритті апеляційного провадження у справі, якщо скаржником у строк, визначений судом, не подано заяву про поновлення строку на апеляційне оскарження або наведені підстави для поновлення строку на апеляційне оскарження визнані судом неповажними.

Частиною другою цієї ж статті обумовлено, що незалежно від поважності причин пропуску строку на апеляційне оскарження суд апеляційної інстанції відмовляє у відкритті апеляційного провадження у разі, якщо апеляційна скарга прокурора, суб'єкта владних повноважень подана після спливу одного року з дня складення повного тексту судового рішення, крім випадків подання апеляційної скарги суб'єктом владних повноважень у справі, про розгляд якої він не був повідомлений або до участі в якій не був залучений, якщо суд ухвалив рішення про його права та (або) обов'язки.

Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця визначені статтею 287 КАС України.

Згідно з частиною шостою статті 287 КАС України апеляційні скарги на судові рішення у справах, визначених цією статтею, можуть бути подані протягом десяти днів з дня їх проголошення.

Водночас за правилами, встановленими статтею 271 КАС України, у справах, визначених статтями 273-277, 280-289 цього Кодексу, суд проголошує повне судове рішення.

Копії судових рішень у справах, визначених цією статтею, невідкладно видаються учасникам справи або надсилаються їм, якщо вони не були присутні під час його проголошення.

Стаття 287 КАС України є спеціальною нормою процесуального закону, яка визначає особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця, та частина шоста якої встановлює спеціальний у відношенні до статті 295 КАС України строк на апеляційне оскарження (протягом десяти днів) і порядок обчислення цього строку (з дня проголошення судового рішення).

Водночас статтею 287 КАС України не обмежено повноваження суду апеляційної інстанції щодо поновлення строку на апеляційне оскарження в порядку частини третьої статті 295 цього Кодексу. Також на відміну від правил, установлених статтею 270 КАС України, передбачений статтею 287 цього Кодексу строк на апеляційне оскарження не є преюдициальним.

Отже, причини пропуску строку на апеляційне оскарження у справах цієї категорії підлягають оцінці на предмет їхньої поважності в загальному порядку, передбаченому КАС України, і суд апеляційної інстанції не обмежений у повноваженні щодо поновлення цього строку за наявності відповідних підстав.

У справах цієї категорії, які є терміновими, у розумінні КАС України, надзвичайно важливим, в аспекті реалізації учасником справи права на апеляційне оскарження, є дотримання судом першої інстанції порядку проголошення та вручення (надсилання) копій судових рішень, визначеного частиною другою статті 271 КАС України. Недотримання судом першої інстанції цього порядку може бути підставою для поновлення строку на апеляційне оскарження з урахуванням інших фактичних обставин.

Інше тлумачення зазначених норм процесуального права нівелює доцільність застосування частини третьої статті 298 КАС України з метою належної оцінки причин пропуску строку на апеляційне оскарження у відповідних категоріях справ, а також створює передумови для безпідставного обмеження права особи на апеляційне оскарження, що є неприпустимим.

Аналогічний висновок щодо застосування означеної норми процесуального права неодноразово викладався Верховним Судом, зокрема, у постановках Верховного Суду, зокрема від 17 квітня 2019 року у

справі №212/2354/18, від 19 червня 2019 року у справі №175/4952/18, від 2 жовтня 2019 року у справі №404/7875/18, від 4 березня 2021 року у справі №199/7454/17(6а/199/13/18), від 15 червня 2021 року у справі №160/13864/20, від 24 червня 2021 року у справі №380/7669/20, від 8 вересня 2021 року у справі №640/18091/20, від 29 жовтня 2021 року у справі №280/5014/20, від 23 грудня 2021 року у справі №640/26945/20.

Подібний висновок щодо порядку обчислення строку на апеляційне оскарження також викладений у постанові Верховного Суду у складі колегії суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 28 листопада 2019 року у справі №461/5908/18.

Згідно ч. 1 ст. 121 КАС України суд за заявою учасника справи поновлює пропущений процесуальний строк, встановлений законом, якщо визнає причини його пропуску поважними, крім випадків, коли цим Кодексом встановлено неможливість такого поновлення.

У низці рішень Європейського суду з прав людини зазначено, що право на справедливий судовий розгляд може бути обмежено державою, якщо це обмеження не завдає шкоди самій суті права. У рішенні Європейського суду з прав людини у справі “Осман проти Сполученого Королівства” від 28 жовтня 1998 р. зазначено, що обмеження не буде сумісним з п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., “якщо воно не має правомірної мети і якщо відсутнє пропорційне співвідношення між вжитими засобами та постановленою метою”.

Так, існування процесуальних строків на оскарження судових рішень зумовлене вимогами щодо забезпечення швидкого та ефективного розгляду справ, дисциплінування поведінки учасників процесу. Саме тому закон передбачає різноманітні способи визначення проміжку часу, протягом якого такі учасники можуть здійснити свої процесуальні права.

Важливість існування та дотримання строків звернення з апеляційною скаргою також зумовлено і такими обставинами.

Одним із основоположних аспектів верховенства права є принцип правової визначеності, який передбачає дотримання принципу *res judicata*, тобто принципу остаточності рішення, згідно з яким кожна зі сторін не має права домагатися перегляду остаточного і обов'язкового рішення лише з метою повторного слухання справи і постановлення нового рішення. Відхід від цього принципу можливий, лише коли він зумовлений особливими і непереборними обставинами.

Водночас, суд звертає увагу, що поважними визнаються обставини, які є об'єктивно непереборними та не залежать від волевиявлення сторони і пов'язані з дійсними істотними перешкодами чи труднощами для своєчасного вчинення процесуальних дій. Такими обставинами є ті, що унеможливають вчасне звернення до суду з апеляційною скаргою.

Норми КАС України не містять вичерпного переліку поважних причин для поновлення процесуального строку, такі причини визначаються в кожному конкретному випадку, виходячи з обставин справи.

Таку правову позицію викладено, зокрема, у постанові Верховного Суду від 21.11.2024 року у справі № 640/5283/22.

Матеріали справи свідчать, що 16.12.2024 року судом у порядку письмового провадження ухвалено оскаржуване рішення.

В матеріалах справи відсутні відомості про отримання Фонду державного майна України копії судового рішення, оскільки така особа участі у розгляді справи не брала.

Факт оприлюднення рішення суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень не може встановити момент належного ознайомлення зі змістом такого рішення, водночас і у випадках, коли особа, яка не брала участі у розгляді справи, за умови якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки.

Відповідно до ст. 129 Конституції України та пункту 7 частини третьої статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України однією з засад судочинства є забезпечення апеляційного оскарження рішення суду, згідно ч. ст. 6 КАС України звернення до адміністративного суду для захисту прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Враховуючи те, що Фонд державного майна не був залучений до розгляду даної справи, не брав участі у розгляді такої справи, але вважає, що суд вирішив питання про його права, свободи, інтереси та (або) обов'язки), в матеріалах справи відсутні докази про дату отримання скаржником рішення суду першої інстанції, враховуючи наведені скаржником доводи, колегія суддів вважає причини пропуску строку на апеляційне оскарження поважними, тому клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження підлягає задоволенню, а строк на апеляційне оскарження - поновленню.

Апеляційна скарга за формою та змістом відповідає вимогам ст. 296 Кодексу адміністративного судочинства України, подана з дотриманням порядку, визначеного ст. 297 КАС України, і строків

апеляційного оскарження, передбачених ст. 295 КАС України, відсутні підстави для відмови у відкритті апеляційного провадження (ст. 299 КАС України).

З огляду на зазначене, перешкоди для відкриття провадження у справі відсутні.

Відповідно до ч. 4 ст. 300 КАС України, якщо апеляційна скарга подана з пропуском визначеного цим Кодексом строку, суд у випадку поновлення строку на апеляційне оскарження зупиняє дію оскаржуваного рішення в ухвалі про відкриття апеляційного провадження.

Керуючись ст. ст. 121, 293, 295-297, 300, 321, 325, 328 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

У Х В А Л И В:

Клопотання Фонду Державного майна України про поновлення строку на апеляційне оскарження рішення Харківського окружного адміністративного суду від 16.12.2024 по справі № 520/21853/24 задовольнити.

Процесуальний строк на апеляційне оскарження рішення Харківського окружного адміністративного суду від 16.12.2024 по справі № 520/21853/24 поновити.

Відкрити апеляційне провадження за апеляційною скаргою Фонду державного майна України на рішення Харківського окружного адміністративного суду від 16.12.2024 по справі № 520/21853/24 за позовом Державного підприємства «Український науково-технічний центр металургійної промисловості «ЕНЕРГОСТАЛЬ» до Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Харківській області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити дії.

Зупинити дію рішення Харківського окружного адміністративного суду від 16.12.2024 по справі № 520/21853/24

Встановити учасникам справи строк для подання відзиву на апеляційну скаргу разом з доказами надсилання (надання) копій відзиву та доданих до нього документів іншим учасникам справи протягом 2 днів від дати отримання копії ухвали.

Надіслати учасникам справи копії апеляційної скарги та доданих до неї матеріалів разом з ухвалою про відкриття апеляційного провадження у справі.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Головуючий суддя	(підпис)	З.Г. Подобайло
Судді	(підпис)	І.С. Чалий
	(підпис)	І.М. Ральченко

